

România în perioada „Războiului Rece”

Schița lecției

1. Războiul Rece (1945-1991)
2. România și Războiul Rece în perioada stalinistă
3. România și Războiul Rece în perioada național-comunismului

Războiul Rece (1945-1991)

- a fost o confruntare politică, ideologică, economică și militară indirectă între tabăra democratică (condusă de SUA) și cea comunistă (condusă de URSS)
- SUA și URSS nu s-au confruntat niciodată direct, însă au susținut state sau grupări în războaie civile, fiecare încercând să-și sporească influența în detrimentul celeilalte
- 5 martie 1946: Winston Churchill, fostul prim-ministru al Marii Britanii, a ținut un discurs la Fulton, Missouri, unde a folosit, pentru prima dată, conceptul de „cortină de fier”, care împărțea Europa în două: Europa democratică (statele din centrul și vestul Europei) și cea comunistă (statele din centrul și estul continentului)
- 1991: destrămarea URSS -> desființarea Pactului de la Varșovia -> sfârșitul Războiului Rece

THE IRON CURTAIN

The militarised border that divided Europe into two zones from 1952-1989

Cortina de Fier (statele democratice colorate cu albastru fac parte din NATO, iar statele comuniste colorate cu roșu fac parte din Tratatul de la Varșovia)

Forme de manifestare

- în plan economic:
 - 1947: Doctrina Truman -> SUA acorda asistență militară și economică Turciei și Greciei pentru stăvilirea comunismului
 - 1947: Planul Marshall -> SUA acorda statelor europene un ajutor financiar pentru a se reface rapid după război -> statele comuniste au refuzat acest ajutor
 - 1949: CAER -> URSS a creat Consiliul de Ajutor Economic Reciproc ca replică la Planul Marshall
- în plan politico-militar:
 - 1949: NATO (Organizația Tratatului Atlanticului de Nord) = alianță defensivă ce reunea o bună parte din statele democratice, în frunte cu SUA
 - 1955: Tratatul de la Varșovia (sau Pactul de la Varșovia) = alianță defensivă ce reunea toate statele comuniste din Europa de Est, cu excepția Iugoslaviei și, ulterior, a Albaniei
 - cursa înarmărilor (mai ales dezvoltarea de noi arme nucleare)

Crizele Războiului Rece

- 1948-1949: blocada Berlinului
- 1950-1953: războiul din Coreea -> apariția Coreei de Nord (stat comunist) și a Coreei de Sud (stat democratic)
- 1956: criza Canalului Suez
- 1962: „Criza rachetelor din Cuba” -> a fost cel mai dificil moment din timpul Războiului Rece
- 1967: războiul arabo-israelian de șase zile
- 1955-1975: războiul din Vietnam -> comuniștii au câștigat
- 1979-1989: războiul din Afganistan

România și Războiul Rece în perioada stalinistă

- politica externă a României a fost subordonată Moscovei
- 1947: România refuză ajutorul oferit de SUA prin planul Marshall
- 1948: România a semnat Tratatul de prietenie și asistență mutuală cu URSS
- 1948-1955: România a susținut URSS în conflictul cu Iugoslavia comunistă condusă de Iosip Broz Tito
- 1949: România devine membru CAER
- 1955: România devine membră a Tratatului de la Varșovia
- 1955: România devine membru ONU (Organizația Națiunilor Unite)
- 1956: România participă la înfrângerea revoluției din Ungaria -> în 1958 are loc retragerea Armatei Roșii din România -> România începe să se distanțeze de Moscova
- 1961: legațiile Marii Britanii și Franței din România sunt ridicate la rang de ambasade
- 1963: Acord româno-iugoslav -> Complexul hidroenergetic de la Porțile de Fier
- 1964: România respinge planul Valev (România trebuia să devină un stat preponderent agricol)
- 1964: Declarația PMR din aprilie 1964 -> România respingea modelul unic de socialism și proclama dreptul fiecărei țări de a edifica propriul model de socialism -> a fost momentul de apogeu al politicii de desovietizare a României
- 1960-1965: are loc îndepărtarea României de URSS și apropierea de China

România și Războiul Rece în perioada național-comunismului

- politica externă a României nu a mai fost subordonată Moscovei
- 1967: România a devenit prima țară comunistă care a stabilit relații cu RFG (Republica Federală Germania)
- 1967: România a păstrat relațiile diplomatice cu Israelul după „Războiul de

șase zile”

- 1968: România a refuzat să ia parte la invazia Cehoslovaciei (Primăvara de la Praga) alături de trupele Pactului de la Varșovia -> a crescut prestigiul țării -> în 1968, România a fost vizitată de Charles de Gaulle, președintele Franței
- 1969: România a fost prima țară comunistă vizitată de un președinte al SUA (Richard Nixon)
- 1972: România a devenit membru al Fondului Monetar Internațional și al Băncii Mondiale
- 1975: România a fost vizitată de Gerald Ford, președintele SUA
- 1975: Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa (CSCE) de la Helsinki -> a fost semnat Actul Final prin care Nicolae Ceaușescu se angaja să respecte drepturile omului și libertățile fundamentale
- 1975: România a primit clauza națiunii celei mai favorizate, pe care a pierdut-o în anul 1988 din cauza relațiilor tot mai reci cu Occidentul
- 1978: Nicolae Ceaușescu a fost singurul lider comunist primit de regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii
- 1985: Mihail Gorbaciov, liderul URSS, a pus în aplicare glasnost (politică de liberalizare) și perestroika (reconstrucție economică) -> distanțarea României de URSS